

STATSMINISTER KÅRE WILLOCHs INNLEGG I GENERALDEBATTEN,
NORDISK RÅDs 32. SESJON, STOCKHOLM.

Nordisk Råd-sesjonen er en storstilet manifestasjon av de stadig bredere samarbeidsbånd mellom de nordiske land. Sesjonene bidrar også meget til å styrke offentlighetens interesse for det nordiske samarbeidet. Jeg har også et klart inntrykk av at det stadig bredere partisamarbeide over nasjonsgrensene innebærer en verdifull vitalisering av Rådets arbeid.

Men selv om sesjonen er det årlige høydepunkt i samarbeidet, er det vel viktig å slå fast at sesjonene allikevel bare er en del - omenn en særdeles betydningsfull del - av det nettverk av forbindelser mellom våre land som tilsammen utgjør det nordiske samarbeide. Ministerrådets beretning om virksomheten gir et overbevisende inntrykk av hvor omfattende samarbeidet i virkeligheten er. Det er gledelig vanskelig å finne viktige områder som ikke i større eller mindre grad er omfattet av samarbeidsbestrebelsene.

Nå betyr dette selvsagt ikke at vi er kommet til veis ende i utvidelsen av samarbeidet. Mange vil nok mene at arbeidet går for langsomt fremover, på samme måte som noen etterlyser de store og visjonsvekkende samarbeidsprosjekter. Vi skal ikke se bort fra at kritikerne kan ha noe rett. Men selv om arbeidet til sine tider går langsommere fremover enn vi kunne ønske, kan vi slå fast at summen av de mange små og mellomstore skritt vi hittil

har tatt, har medvirket til et sterkere fellesskap mellom de nordiske land enn vi kjenner fra noen annen konstellasjon av selvstendige stater. Og fortsatt vil det nok være slik at samarbeidet vil være best tjent med vel gjennomarbeidede og realistiske forslag som virkelig kan være til gagn for alle berørte parter.

Når vi ser på det som er skjedd siden forrige sesjon i Oslo, får vi en ytterligere bekreftelse på at arbeidet går i riktig retning, selv om vi heller ikke denne gang kan vise til dramatiske resultater. Det er særlig grunn til å glede seg over at man nå har gjennomført de nødvendige tiltak for å knytte de selvstyrende områder Åland, Færøyene og Grønland til det nordiske fellesskapet på en mer tilfredsstillende måte enn før.

Blant andre fremskritt nevner jeg at den nye overenskomst om det felles nordiske arbeidsmarked, som nå også Island har ratifisert, trådte ikraft 1. august 1983. Arbeidet med å virkeliggjøre "Norden som hjemmemarked" er intensivert og arbeidet for liberalisering på kapitalmarkeds- og skipsfartsområdet fortsetter.

Til denne sesjon foreligger det også ministerrådsforslag til nytt samarbeidsprogram på arbeidsmiljøområdet, nytt samarbeidsprogram for forbrukerpolitikk og forslag om revisjon av den nordiske avtale om arbeidsledighetsforsikring - for å nevne noen av de aktuelle saker.

I året som har gått har vi også vært vidne til en stadig utbygging av samarbeidet mellom de nordiske land

når det gjelder opptreden i internasjonale samarbeidsorganisasjoner. Et godt eksempel er den enhetlige nordiske innsats i OECD som ledd i kampen mot arbeidsløsheten i verden. Denne innsats må føres videre. Det nordiske samarbeid utad blir gjort betydelig lettere ved de nære kontakter mellom de forskjellige regjeringer og fagstatsråder som følger av det øvrige nordiske samarbeide.

Jeg vil spesielt nevne det initiativ som er tatt fra nordisk side for å bidra til å styrke FNs stilling - et initiativ som jeg håper vil kunne gi positive resultater for hele FN-samarbeidet. Det er også grunn til å understreke betydningen av de nordiske initiativ for å få etablert et mer omfattende internasjonalt samarbeide for å begrense luftforurensninger over landegrensene. Den sure nedbør er jo et ytterst alvorlig forurensningsproblem i hele den industrialiserte verden. Det er derfor all grunn til å hilse et samordnet nordisk initiativ med stor tilfredshet.

Disse eksempler fra en liste over samarbeidsfremstøt, som kunne vært gjort adskillig lenger, viser at det nordiske samarbeide har utviklet seg positivt i året som er gått siden forrige sesjon. Og dette positive arbeide må fortsette med uforminket styrke. Alle de nordiske land vil kunne høste fordeler av et enda nærmere samarbeide på mange områder. Den norske regjering er beredt til å gjøre sitt for å bidra til dette.

Den såkalte Benkow-komiteen, som har arbeidet prisverdig raskt, har gitt et vesentlig bidrag til

arbeidet med en ytterligere effektivisering av samarbeidsformene. Jeg kan ikke her gå i detaljer når det gjelder utvalgets innstilling, men vil gjerne slå fast at den norske regjering er positivt innstilt til utvalgets forslag både når det gjelder samarbeidet mellom fagministrene og samarbeidsministrene, og når det gjelder samarbeidet mellom parlamentarikerne og Ministerrådet.

På denne sesjonen vil den bekymringsfulle sysselsettingssituasjon i alle våre land stå helt sentralt. Som en oppfølging av den rekommendasjon som ble vedtatt på forrige sesjon har Ministerrådet lagt frem et forslag til retningslinjer for økonomisk politikk og nordisk økonomisk samarbeide.

Jeg har merket meg at Økonomisk utvalg har endel kritiske kommentarer til Ministerrådsforslaget - bl.a. at det er for lite fremtidsrettet og for lite handlingsrettet.

Ønsket om et mer konkret forslag var også en av grunnene til at statsministrene på sitt møte i november anmodet arbeidsmarkedsministrene om snarest, innenfor rammen av det arbeidsmarketspolitiske samarbeide, å foreslå tiltak på sysselsettingsområdet.

Men jeg legger til at det egentlig er ganske bemerkelsesverdig at de nordiske regjeringer, uavhengig av politisk farve, har samlet seg om felles retningslinjer for den økonomiske politikk, og at de også i praksis har fulgt en nokså sammenfallende politikk i de forskjellige land. Alle fem regjeringer har gjennomført tiltak for å

begrense offentlige utgifter, begrense inflasjonen, styrke konkurranseevnen og bidra til en positiv betalingsbalanse. På statsministermøtet i november ifjor var det full enighet om at tiltak av denne type er nødvendig for å bedre sysselsettingssituasjonen på lengre sikt.

De partier som går inn for en vesentlig økning av de offentlige utgifter som et middel til å styrke sysselsettingen, møter altså motbør fra alle partifeller i ansvarlig regjeringsstilling.

Skal vi makte å overvinne massearbeidsledighetens problem må vi altså først og fremst satse på å løse de grunnleggende økonomiske problemer, som at produksjonen ikke svarer til det som det er god efterspørsel etter, at effektiviteten ofte ikke er god nok, og at kostnadene stiger for sterkt. Vi må vokte oss vel for å gjennomføre tiltak som kan føre til en ny inflasjonsbølge, som fører til mer arbeidsløshet senere. De retningslinjer som er trukket opp i Ministerrådsforslaget gir et godt grunnlag for å unngå å falle i denne fallgrube.

Men dette betyr naturligvis ikke at vi ikke samtidig vil føre en aktiv sysselsettingspolitikk - først og fremst på nasjonalt plan, men også innenfor det nordiske samarbeide.

På denne bakgrunn kan jeg derfor ikke se at det egentlig er noen saklig uoverensstemmelse mellom Ministerrådet og Økonomisk Utvalg når det gjelder viktigheten av å løse sysselsettingsproblemene. Jeg

velger å oppfatte Økonomisk Utvalgs innstilling som en utålmodig understrekning av problemets viktighet og kan forsikre at den norske regjering skal gjøre sitt for å bidra til et mest mulig konkret handlingsprogram for økonomisk utvikling og full sysselsetting. Samtidig vil vi på nasjonalt plan fortsette arbeidet for å redusere arbeidsledigheten.

Jeg er glad for at det er bred enighet i Rådet om å satse på teknologisk samarbeide. Dette er samarbeidsoppgaver som vil være av stor betydning for å sette våre industrier bedre istand til å konkurrere med andre land. Det foreligger allerede et omfattende forslag til nordisk handlingsprogram på datateknologiområdet, samtidig som industriministrene har fattet en prinsippbeslutning om et samarbeidsprogram for et nordisk teknisk forsknings- og utviklingssamarbeide. Jeg er enig med Økonomisk Utvalg i at man i denne sammenheng bør gi høy prioritet til å formulere forslag til samarbeidsprosjekter eller samarbeidsområder av stor betydning for nordisk industri.

Som nevnt tidligere er arbeidet med å realisere "Norden som hjemmemarked" intensivert i året som er gått. Jeg håper og at vi snart kan kommet ett - eller helst flere skritt videre enn den utredningsfase vi nå lenge stort sett har befunnet oss i. Fra norsk side er vi fortsatt innstilt på å bidra til en liberalisering av de regler som i dag vanskeliggjør samarbeidet mellom bedrifter på tvers av de nordiske landegrensene.

I denne forbindelse må jeg imidlertid nevne en litt spesiell og nokså uforståelige sak. Det forlyder at man i Danmark kan tenke seg å legge høyere avgifter på norske lastebiler enn på danske når de kjører på de samme danske veier. Dette sies å skulle være en reaksjon mot at danske biler ikke får kjøre billigere enn norske på norske veier. Man kan vel gå ut fra at et slikt anti-nordisk tiltak ikke kan bli satt ut i livet.

Efter denne visitt til en detalj, vil jeg gjerne få vende tilbake til hovedlinjene. Det er altså ingen mangel på arbeidsoppgaver i det nordiske samarbeide. Ved felles anstrengelser vil vi makte å komme enda lenger enn i dag - til beste for alle Nordens folk.

Av naturlige grunner har jeg i dette innlegget i hovedsak konsentrert meg om de økonomiske og næringspolitiske sider av samarbeidet. Jeg vil imidlertid også få gi uttrykk for min tilfredshet med at samarbeidet på den sosiale sektor fortsetter med uforminsket kraft og utgjør den nest største nordiske satsing av økonomiske ressurser. Det er særlig grunn til å nevne to prosjekter av betydning for hårdt rammede grupper av våre medborgere - døvblindeprosjektet og handikapp-hjelpemidler.

Men vi må ikke glemme at samarbeidet også har svært viktige kulturpolitiske dimensjoner, som er av avgjørende betydning for å kunne styrke og bevare den ekte samhørighetsfølelse som eksisterer i Norden. Norden skal ikke bare være et utvidet hjemmemarked, men også en utvidet hjemstavn.